
DEN STYRKEDE PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

---

for

VIFTEN

Amager Klynge G
2021/23

Præsentation af Viften

Københavns Kommunes integrerede institution Viften
Lybækgade 15
2300 København S.
Tlf. 33 66 71 56
e-mail kt40@kk.dk

Viften er en integreret 0-6 års institution, opdelt i en vuggestuedel og en børnehavedel.

Børn fra Viftens vuggestuedel overføres automatisk til børnehavedelen omkring 3-års alderen

Vuggestuedelen består af 3 stuer med 12 børn på hver. De 3 stuer hedder henholdsvis; **Rød**, **Blå** og **Grøn**.

Børnehavedelen – som er normeret til 40 børn - består af én stue og en bus, "Globussen", som hver dag kører med ca. halvdelen af børnene. Bussen er indrettet som en rullende stue og kan maksimalt medtage 20 børn + voksne. Chauffør på bussen er pædagogisk personale i børnehaven, som har kørekort til bus og supplerende sikkerhedsmæssige kurser.

Børnehaven består af to børnegrupper, Skarnbasserne og Tusindbenene, som deles om stue og bus. Det betyder i praksis, at grupperne skiftes til at være hjemme og med bus, 14 dage ad gangen.

*Navnet **Viften** har to betydninger: For det første er bygningens udformning inspireret af vifteformen, således at viften "lukker sig" mod legepladsen og "åbner sig" mod Lybækgade og omverdenen. For det andet hentyder navnet til den "vifte af muligheder", som vi ønsker at tilbyde børnene, og som kan foldes ud og foldes sammen efter det aktuelle behov.*

Præsentation af Klynge G

Klyngen består af 8 enheder; vuggestuen Kastanien og de syv integrerede institutioner, Paletten, Galaxen, Jacob Holms Minde "Børnehuset Villa Bohème", Børnehuset Bodil, Børnehuset Den Gule Hat og Viften.

I Klyngen ser vi børn som ligeværdige mennesker med mange potentialer. Børn er nysgerrige og har lyst til at lære i et socialt fællesskab. Det er enhedernes opgave at skabe læringsrum, der giver plads til at børnene kan gå på opdagelse sammen.

I klyngen arbejder vi i et værdsættende og medbestemmende miljø, der understøtter både børn og medarbejdere i at tænke og handle kreativt for at fremme trivsel, læring, udvikling og dannelse i den pædagogiske hverdag. Ligeledes arbejdes der med principperne fra Rum og læring for at højne den pædagogiske kvalitet og læringsmiljøet i den styrkede pædagogisk læreplan.

Med udgangspunkt i Københavns kommunes klyngelederprofil om ønskelig effekt for børn og unge: At alle børn og unge i København trives, udvikler sig og lærer, så de får de bedste muligheder i deres liv, har klyngen defineret en fælles forståelse af kerneopgaven:

Lige muligheder for at udvikle en sund og stærk identitetsfølelse i forpligtende fællesskaber.

Klyngens enheder ligger omkring skolen på Amagerbro og Lergravsparkens skole og er en del af nærmiljøet på Amager. Klyngens enheder har forskellige virkeligheder, derfor er vores hverdag præget af mange kulturelle udtryksformer.

Klyngen har et fælles ledelsesteam bestående af klyngeleder og klyngens pædagogiske ledere. Klyngelederen har det overordnede strategiske, personalemæssige og økonomisk ansvar. De pædagogiske ledere forestår de ledelsesmæssige opgaver i enheden, herunder personaleledelse, pædagogisk ledelse samt styring af den udmeldte budgetramme.

Klyngeledelsen arbejder i et tillidsbaseret fællesskab. Hvor stabilitet, god kommunikation, og samarbejde, er med til at skabe grundlag for et højt fagligt engagement til glæde for børn, unge, medarbejdere og forældre.

Klyngen er en del af helhedsplanen "Alle tiders Amagererbro"

Målet med helhedsplanen er at løfte hele området, således at vi øger chanceligheden og livsmulighederne for børn og unge. Bedre sproglige, personlige og sociale kompetencer for alle børn. Bedre sundhed og trivsel blandt børnene. Bedre resultater ved folkeskolens afgangsprøve og større andel af unge, der gennemfører en ungdomsuddannelse.

Derfor har vi bl.a. fokus på sprog og trivsel/inklusion.

Alle 3, 4 og 5 års børn bliver tilbudt sprogvurdering og ud fra dette, arbejdes der systematisk og metodisk for at fremme børnenes sprogudvikling.

Der arbejdes ligeledes med børnenes sociale trivsel, i form af bl.a. Mary fondens Fri for mobberi kufferter, og de obligatoriske trivselsskemaer -TOPI som metoder.

Pædagogisk Grundlag i Klynge G

Barnesyn:

- Barndommen har værdi i sig selv
- Barnet er først og fremmest et barn
- Barnet bør have lov til at udvikle sig i sit eget tempo
- Børn kan og vil verden
- Børn er kompetent medborger og har ret til at blive mødt med ligeværdighed
- Børn har ret til at være fantasifulde, legende og modige børn
- Børn har ret til at blive støttet i dets udvikling ud fra en positiv og pædagogisk tilgang
- Vi tager udgangspunkt i barnes ressourcer

Dannelse og børneperspektiv:

- Det handler ikke om at forme barnet efter en bestemt skabelon, men om at give plads til det enkelte barn i den kontekst, det befinder sig i
- Børn har medbestemmelse og en demokratisk mulighed
- Børn har mulighed for at opleve den nære kulturelle verden og dens mangfoldighed
- Børnene har mulighed for at eksperimentere, lære og udvikle sig i et aktivt fællesskab
- Børnenes intentioner er udgangspunktet for den pædagogiske tilgang
- Det pædagogiske læringsmiljø tager udgangspunkt i børneperspektivet, uanset om der er tale om hverdagsrutiner, børne- eller vokseninitierede forløb eller leg
- Vedvarende fælles tænkning

Leg:

- Legen har værdi i sig selv
- Børn har ret til at lege
- Børnene har mulighed for selv at udtænke, iværksætte, eksperimentere og gennemføre lege alene og sammen med andre
- Vi bruger børnenes legeindhold som pejlemærke for læringsmål og aktiviteter
- Vi understøtter og udvikler den børneinitierede leg
- Vi positionerer os (bagved, ved siden og foran) således, at det understøtter legen

Læring:

- Børn lærer hele dagen
- Børn lærer gennem leg og relationer
- Børnene har mulighed for at fordybe sig i det, de er særligt optaget af
- Børnene har mulighed for at eksperimentere og lære i et aktivt fællesskab
- Vi anerkender forskellige måder at lære på
- Vi understøtter børnenes læring gennem leg

- Vi positionerer os hensigtsmæssigt i læringsrummet

Børnefællesskaber:

- Barnet har mulighed for at opdage verden og lære noget nyt sammen med andre
- Barnet har mulighed for at opleve, at det er betydningsfuldt i et inkluderende fællesskab
- Barnet har mulighed for at deltage i et aktivt børnefællesskab, og danne mangfoldige relationer
- Vi har ansvar for, at børnene har mulighed for at være en del af et inkluderende og forpligtende fællesskab
- Vi støtter børnene i at udvikle sociale kompetencer og skabe mulighed for dannelse af venskaber på tværs af enheden

Pædagogisk læringsmiljø:

- Det fysiske læringsmiljø understøtter og inspirerer barnet
- Det fysiske læringsmiljø afspejler barnets læreprocesser og identitet
- Børnene møder æstetik i hverdagen
- Barnet har mulighed for at udfordre sine sanser og krop
- Børnene har mulighed for ro og fordybelse, såvel som vildere aktivitet, i afgrænsede miljøer
- Vores fysiske rum appellerer til barnets nysgerrighed og giver mulighed for udvikling af legen
- Det pædagogiske læringsmiljø omfatter både de daglige rutiner, børne- og vokseninitierede aktiviteter samt børne- og vokseninitieret leg
- Vi arbejder med fælles vedvarende tænkning

Forældresamarbejde:

- Vi anerkender forskellige måder at leve på. Vi møder forældrene i en udvekslende og anerkendende dialog
- Vi er nysgerrige på forældrenes perspektiver og deres tilgange til barnets kultur, trivsel, læring, udvikling og dannelse
- Det er vores ansvar at være opsøgende overfor alle forældre på det niveau, som forventes af os som professionelle i Klyngen. Det er os, der skal "gå over broen".
- Vi har et fælles ansvar for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, da vi sammen skal have ambitioner på børnenes vegne.
- I vores kommunikation med forældrene bestræber vi os på at beskrive, hvad vi er optaget af ud fra en faglig vinkel og forståelse med udgangspunkt i barnets ressourcer, kompetencer og succesoplevelser

Børn i udsatte positioner:

- Vi er opmærksomme på børn i udsatte positioner og giver dem særlige rettigheder ud fra en professionel vurdering
- Børn i udsatte positioner mødes og støttes ud fra deres behov og forudsætninger
- Vi har et særligt ansvar for børn i udsatte positioner og samarbejder tværfagligt, når det er nødvendigt
- Vi tager ansvar for, at børn i udsatte positioner får mulighed for at indgå i større eller mindre børnefællesskaber i den udstrækning, de kan deltage.
- Vi afsætter ressourcer til at inddrage forældrene i arbejdet med børn i udsatte positioner i form af ekstra samtaler

Sammenhæng til 0. klasse:

- Der skal være genkendelighed, sammenhæng og tydelighed for barnet i overgang fra børnehave til FI og fra FI til skole.
- Barnet har krav på en vidensoverdragelse, som vægter barnets egen fortælling om sig selv.
- Børnene har mulighed for at være nysgerrig og undersøgende på, hvad det er at gå i FI og skole
- Vi besøger minimum enhedens lokale FI og skole

Refleksionskulturen omkring pædagogikken i klyngen:

- Arbejdet med Den styrkede pædagogiske læreplan, Københavns kommunes pejlemærker og BMV tager afset i klyngens pædagogisk grundlag og kerneopgave
- Vi arbejder systematisk og metodisk med refleksion
- Vi anvender bl.a. TOPI, KIDS, SMTTE, SOS og DPU
- Vi udvikler vores pædagogiske praksis på baggrund af ny viden og ændret perspektiver
- Vores pædagogisk praksis er genstand for kollegial nysgerrighed, refleksion og dialog
- Vi har løbende fokus på arbejdsfællesskabet for at optimere udnyttelsen af ressourcerne til gavn i udviklingen af den pædagogiske praksis

Det er det pædagogiske personales ansvar:

- At skabe nærvær, tryghed, omsorg og give trøst
- At barnet oplever, at det er noget særligt
- At barnet er i et trygt og velkendt miljø
- At barnet oplever mestring af eget liv
- At afstemme os i forhold til barnet og dets behov - og handler i overensstemmelse med det

- At sikre gode relationer børn imellem
- At skabe mulighed for deltagelse i forpligtede fællesskaber
- At skabe mulighed for at være optaget af noget spændende sammen med andre
- At skabe rum til fordybelse
- At følge og understøtte børnenes nysgerrighed
- At give mulighed for at barnet kan udforske det ukendte, når det er parat til det
- At skabe læringsmiljøer, der tager udgangspunkt i børneperspektivet
- At respektere barnets ret til leg, aktiv deltagelse og medbestemmelse i hverdagen
- At den børneinitierede leg fremmes for at værne om barnets initiativ, fantasi og virkelyst

Samarbejde med forældre om børns læring

Personalet møder nye børn og forældrene nysgerrigt. Det er personalet der tager ansvaret, byder familierne ind og sørger for/tilstræber et positivt og tillidsfuldt samarbejde gennem hele institutionstiden. Generelt skal vi tilstræbe en høj grad af information. Dette sker i særdeleshed gennem den daglige kontakt - overordnet via Kbh-Forældre men uddybende med de enkelte forældre verbalt i hverdagen.

Forældresamtaler planlagte i årshjulet og løbende ved behov og i særdeleshed ved opfølgning på handleplaner.

Overordnet dialog foregår på forældremøder, hvor der bl.a. informeres om sammensætningen af børnegruppen, hvad der rører sig for tiden og den deraf planlagte fremtid/hvad der arbejdes med, er i fokus i perioden og hvorfor. Det kan f.eks. være stuen har fået en del nye børn, hvor der tilrettelægges aktiviteter i mindre grupper, stuen er måske fredet til de nye, med henblik på så nænsom en overgang fra hjemmet eller vuggestuen som overhovedet muligt.

Overordnet dialog foregår også på forældrerådsmøderne, hvor der efterfølgende udsendes referat til alle. Her informeres bla.om, hvad der er fokus på i institutionen og hvorfor - ud fra et fagligt perspektiv, f.eks. at der skal etableres flere legezoner på legepladsen, så der er flere pædagogiske tilbud til at kunne favne alle børns interesser, udvikling, læring og trivsel. Såvel skal inklusionsarbejdet med indtænkes.

Udvekslende dialog med forældrene om, hvordan Viften og hjemmet i fællesskab støtter og styrker barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det kan f.eks. helt konkret være at anbefale bøger, vi ved barnet er interesseret i og samtidig stimulerer barnet. Det styrker samtidig den nære relation mellem barn og voksen. Vi sætter f.eks. forældrene i ind, hvad dialogisk læsning går ud på og hvordan det foregår i praksis.

Forældrepartnerskab betyder at vi må kende til og undersøge forældrenes perspektiv. Vi skal derfor som fagprofessionelle hele tiden have den udvekslende tone for øje og til stadighed øve os i metoden, så kommunikationen ikke bliver undervisende og dermed envejs. Det er vigtigt, at vi sikrer os et samarbejde med forældrene, hvor forældrenes ressourcer er udgangspunktet. Det vil således sige, vi har et differentieret forældresamarbejde.

Forældrene har det primære ansvar for børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, og de skal derfor være klare over deres medansvar for samarbejdet - og bakke op om de initiativer og eventuelle handleplaner der ligger. Igen er det de fagprofessionelles fornemmeste opgave at sikre, de hele tiden er i et ligeværdigt og respektfuldt samarbejde med forældrene.

Vi har sommerarrangement for henholdsvis vuggestuen og børnehaven, hvor muligheden for social sammenkomst med de andre forældre er til stede. Samtidig får børnene her mulighed for både at optræde for deres forældre og være i et socialt fællesskab med børnene og forældrene fra hele vuggestuen/børnehaven. Vores Luciadag har samme mulighed for social sammenkomst, her er hele institutionen dog samlet.

Forældrerådet har også mulighed for og har arrangeret "forældrekaffe", hvor forældrene kan komme og hyggesnakke med hinanden og børnene får tid med forældrene, i de rum der er rammen om deres hverdag.

Input fra forældrene er naturligvis altid velkomne, både i form af ideer og i form af undrende spørgsmål om stort og småt.

Børn i udsatte positioner

Gennem daglig opmærksomhed og observation sikrer vi, at vi har overblik over det enkelte barns udvikling, således at vi kan tilgodese og tilpasse vores fysiske indretning og læringsmiljøer så også børn i udsatte positioner identificeres.

Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er særlig betydningsfuld, da børn i udsatte positioner ofte har ekstra stort behov for tydelighed, overskuelige rammer og nærværende tillidsfulde voksne. Derfor er det vigtigt, at det pædagogiske personale har metoder hvor de kan kortlægge børnenes behov og nærmeste udviklingszone, så de derefter at kunne lave en meningsfuld udviklingsplan, der sikrer arbejdet med barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Handleplanen laves i samarbejde med forældrene og del-evalueres løbende/ følges op på.

Vi de fagprofessionelle skal kunne finde den hårfine grænse mellem at stimulere børnene via vokseninitierede lege og være klar til at være den understøttende i børneinitierede lege, hvor det udsatte barn kan være udfordret på mestrings strategier for at følge de sociale spilleregler.

Er et barn i en udsat position må det i hvert enkelt tilfælde beskrives og defineres. Derfor må vores indsats bygge på en åbenhed overfor individet og dets samspil med fællesskabet. Det betyder, at vores læringsrum, herunder vores praksis, må tilpasse sig de børn, der til en hver tid er en del af Viften.

Der skal være plads til alle vores børn – også dem i udsatte positioner. For at skabe gode rammer for **inklusion** er især vores anerkendende tilgang til det enkelte barn et godt udgangspunkt for at kunne tilgodese hver enkelt barns behov.

Det enkelte barns forhold tages op løbende, således at der konstant er føling med børnenes trivselsmæssige og læringsmæssige situation. Naturligvis drøftes dette også med det enkelte barns forældre, og der aftales individuelle handleplaner, hvis behovet er der.

Det tages i det enkelte tilfælde op, hvilken støtte det enkelte barn skal have. I de tilfælde, hvor vores viden og ressourcer ikke slår til, søges der hjælp udefra, for eksempel fra støtteteamet eller tværfagligt samarbejde med tværfagligt team (for eksempel talepædagog, psykolog, socialrådgivere eller andre).

Klyngens ressourcesteam vil typisk være "indgangsporten" til drøftelsen af, hvilken type hjælp der skal søges. Vi har ligeledes tilknyttet socialrådgivere, som kan bistå med råd og vejledning.

Gennem de halvårige trivselsvurderinger (TOPI) skaber vi et overblik over det enkelte barns trivsel samt status for børnegruppen. Det giver os et udgangspunkt for evaluering og tilrettelæggelse af vores arbejde med det enkelte barn. I hverdagen benytter vi os af "refleksion i nuet" som et vigtigt arbejdsredskab til at opfange og handle på børnenes signaler.

Sammenhæng til 0. klasse

Viften deltager i samarbejdet med KKFO/skoler i nærområdet med henblik på at skabe en tryk overgang fra dagtilbud til KKFO/skole.

Vi besøger, deltager i aktiviteter som er tilrettelagt for de børn, som skolerne skal modtage fra os.

Der tilrettelægges særlige aktiviteter for de større børn, som forbereder dem på at indgå i de sammenhænge, de vil møde i KKFO og skolen, f.eks. større selvstændighed og større forventninger.

Der laves skriftlige vidensoverdragelser, og ved behov suppleres disse med overleveringsmøder med deltagelse af forældre, Viften, KKFO/skolen og evt. relevante fagpersoner (støttepædagog, psykolog etc.).

I de tilfælde, hvor der søges om skoleudsættelse, laves en handleplan for det pågældende barn, så det bedst muligt sikres at barnets kommende skolestart bliver en positiv oplevelse. I den forbindelse deltager vi i "God Skolestart"

Inddragelse af lokalsamfundet

Viftens dagligdag er i hovedsagen centreret om Viftens egne læringsrum – dog med den store tilføjelse, at vi gennem Globussen giver børnehavebørnene en unik mulighed for at udforske natur etc. i en større radius omkring København.

Dette betyder dog ikke, at vi ikke reflekterer over vores placering i nærområdet og det læringsrum, nærområdet udgør.

Viftens pædagogiske tilgang til nærområdet er dog ikke i alle aspekter gennemarbejdet – som udgangspunkt ser vi vores placering i et byområde, som en mulighed for at tilbyde børnene et udsyn og en forståelse for deres umiddelbare omgivelser: Børnene kan stifte bekendtskab med verden udenfor hjem og daginstitution – en verden, som tilbyder muligheder, men også en verden som ikke nødvendigvis er udformet fra et børneperspektiv. Man kan sige, at børnene, når de bevæger sig ud i nærområdet, træder ud i det kulturelle rum, som omgiver os – med fortove, veje, butikker, kulturelle tilbud og så videre.

Vi går ture i nærområdet, benytter legepladser og parker og kører på stranden. Ligeledes benytter lejlighedsvis bibliotek, Prismen, Børnekulturhuset Amal og Naturværkstedet Kløvermarken.

Vi taler med børnene om, hvor de bor og vi besøger gerne børnenes hjem (især i forbindelse med fødselsdage). Børnene bliver desuden introduceret for basale færdselsregler og vejvisningssymboler. De større børnehavebørn besøger derudover KKFO og skole, især i forbindelse med overgangen til skolelivet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Med udgangspunkt i målet om et trygt, inspirerende og udviklende børnemiljø arbejder vi løbende med at forbedre de fysiske rammer omkring børnenes hverdag. Herunder inddrager vi børneperspektivet – dels gennem daglig observation og refleksion, og del gennem inddragelse af børnene, når de har en alder, hvor de kan udtrykke sig om ønsker til deres legemuligheder.

Det er de fagprofessionelles ansvar at sikre, at Viftens børnemiljø tillader at alle børn trives. Ved dårlig trivsel er det derfor vores udgangspunkt at skabe en hverdag og et miljø, så hvert enkelt barn kan føle sig set, tryk og med muligheder for læring og udvikling.

De fagprofessionelles nærvær og tilgængelighed, er af stor betydning for børnenes tryghed. Derfor reflekterer vi dagligt over, hvor vi placerer os, så det altid er muligt at få støtte, omsorg og inspiration, og så vi til enhver tid ved, hvad der rører sig blandt børnene. Det er en integreret del af dagligdagen at de fagprofessionelle tager aktivt del i børnenes leg, og at børnene udfordres og inspireres ud fra deres interesser.

Vi lægger vægt på at gøre læringsmiljøet interessant for børnene. Læringsrum og læringsmål skal hænge sammen. Hvis børnene f.eks. løber meget rundt under morgensamlingen, hvad er det så udtryk for? Kan samlingen tilrettelægges så børnene bliver mere inddraget – f.eks. ved at tildele dem roller eller ansvar, som de selv kan udføre? Som eksempel arbejder man i vuggestuen med dramatiserede fortællinger, hvor børnene får roller, de skal spille. Efter nogen tid kan de større børn selv opføre fortællingen for de andre på stuen. Der gives deltagelsesmuligheder for alle, afhængigt af alder og nærmeste udviklingszone. Nogle vil bare lytte, andre vil gerne have en mere aktiv rolle.

I Børnehaven gennemføres fra tid til anden børneinterviews, og der spørges til morgensamlingerne, om der er ønsker til nye eller bedre legemuligheder.

Spørgsmålene kunne f. eks være:

- Hvor kan du/l bedst lide at lege, og hvorfor?
- Hvilke rum kan du/l bedst lide, og hvorfor?
- Hvad kan du/l bedst lide at lege med, og hvorfor?
- Er der noget du/l synes vi mangler i børnehaven, og hvorfor?
- Er der nogle spil du/l synes vi mangler, og hvorfor?

Arbejdet med børnemiljøvurderingen er en kontinuerlig proces, som til stadighed er i gang i Viften.

Vi har de sidste par år med bistand udefra foretaget en gennemgribende gennemgang af husets rum med henblik på en optimering af det rent fysiske børnemiljø, f. eks skabe bedre rum til fordybelse, fysisk aktivitet etc. De aftalte forandringer er godt i gang, og flere tiltag vil gøres løbende. Gennem daglig refleksion og dialog, justeres der løbende på de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene – med henblik på at skabe bedst mulige læringsmæssige og trivselsmæssige rammer.

I forbindelse med klyngens fælles fokusering på legepladsen som læringsrum udarbejdes en handlingsplan.

Ved hjælp af KIDS-materialet er der sat fokus på etablering af zoner, hvor det er muligt at fordybe sig og lege uforstyrret – og inddrage legetøj og materialer, som ellers traditionelt er blevet benyttet indendørs. Der er i 2020 blevet etableret et nyt legeområde med et legetårn og rutschebane, som erstatter en "bakke" med rutschebane. Dette har givet børnene en større variation i legemuligheder – herunder større motoriske udfordringer.

De seks læreplanstemaer

De seks læreplanstemaer kan – som i den følgende gennemgang – anskues som selvstændige delområder af børns "læringsregister". Men tanken i den nye styrkede pædagogisk læreplan og i den daglige praksis er der en kompleks sammenhæng mellem de forskellige områder, således giver det mening at tale om aktiviteter som isoleret set, kun involverer ét enkelt læreplanstema.

Med andre ord hænger arbejdet med de enkelte læreplanstemaer nøje sammen: Eksempelvis er det svært – og meningsløst - at pege på en aktivitet, som ikke involverer sprog og kommunikation, selv om aktivitetens primære mål er at fokusere på et andet tema, f.eks. krop, sanser og bevægelse.

I Viften arbejder vi således med et helhedssyn på læring, hvor en aktivitet eller et tilbud tilbyder læring på mange områder. De fagprofessionelles rolle og opgave er at sikre, at Viftens læringsrum og daglige praksis dækker og tilgodeser hvert enkelt af de seks læreplanstemaer – og at vores arbejde på hvert enkelt af læreplanstemaerne er i overensstemmelse med det overordnede arbejde med det enkelte barn, børnegruppen og det pædagogiske grundlag. I Viften sikrer vi dette gennem dokumentation, refleksion og evaluering med skriftligt udgangspunkt i SMTTE-modellen og SMART mål, praksisfortællinger og fælles refleksion – både stuevis, på tværs af stuer og som samlet personalegruppe.

Barnets alsidige personlige udvikling

I Viften ser vi det at være barn som en værdi i sig selv. Hvert moment i et barns liv har sin egen kvalitet, sin egen kombination af viden, mestring, interesser, udfordringer og muligheder. For at støtte barnets alsidige udvikling må den fagprofessionelle tage udgangspunkt i netop dette. Derfor må børnenes forskellige behov tilgodeses forskelligt. Det medfører at barnet føler sig set, hørt og forstået, og barnet føler sig medbestemmende for deltagelse i Viftens fællesskaber. Den anerkendende tilgang gennemsyrrer hverdagen i Viften, både i børne- og voksenhøjde.

Barnets alsidige personlige udvikling i Viftens dagligdag:

Læringsrummet er udformet, så det inviterer til at stimulere børnenes fantasi, udforsker trang og erfaringsdannelse.

Rammesætningen (dagsrytme, rutiner etc.) skaber rum for et fællesskab, hvor der også er plads, tid og ro til at det enkelte barn kan udfolde sit potentiale, både gennem personlig fordybelse, gennem refleksion og gennem inspiration fra andre i fællesskabet.

Gennem rammesætningen skabes også fokus på fællesskaber frem for "lukkede kammeratskaber" for derved at styrke barnets muligheder for at udfolde sig. Hvis et barn siger: "jeg har ikke nogen at lege med", svarer den voksne hellere: "Hvad vil du gerne lege" end: "Hvem vil du gerne lege med".

De fagprofessionelle støtter aktivt børnenes innovative formåen, eksempelvis ved at se på og understøtte barnets intentioner/visioner, og ved at italesætte mulige løsninger på udfordringer, så børnenes gå-på-mod støttes og styrkes.

De fagprofessionelle sikrer at børnene præsenteres for en bred vifte af muligheder, så børnene kan udfordres/udfordre sig selv til at se nye muligheder - og dermed få muligheder for at bevæge sig til nye niveauer af læring og mestring.

Social udvikling

Leg er ikke altid sjov og uproblematisk; meget er på spil - også i forhold til barnets sociale identitet. Derfor er det vigtigt, at vi hver dag møder børnene med positive forventninger til deres evner og bidrag.

Vi ser alle børn som individer med noget på hjerte. De fællesskaber, Viften tilbyder børnene, har central betydning for børnenes muligheder for at udvikle sociale erfaringer og handlemønstre, som kan blive basis for deres fremtidige muligheder for at være medansvarlige medmennesker -i de personlige fællesskaber (skole, kammeratskaber) såvel som i de store, demokratiske fællesskaber.

Vi ser børns forskelligheder som ressourcer som bidrager til læring gennem viden om hinandens forskelligheder. Alle børn har ret til at have indflydelse på den daglige praksis. De fagprofessionelle har øje for børnenes bidrag og anvender dette i deres didaktiske overvejelser.

Barnets sociale udvikling i Viftens dagligdag:

Læringsrummet giver plads til uforstyrrede aktiviteter, hvor barnet kan overskue den sociale sammenhæng og dermed i ro kan udvikle sociale kompetencer.

De fagprofessionelle følger børnenes spor, for derigennem at inspirere til leg og aktiviteter, der er meningsfulde for børnene dér, hvor deres aktuelle interesser og udfordringer er.

Vi skaber rum og plads til børneinitierede lege, og er bevidste og reflekterende om vores rolle og "placering" i deres leg.

Vi kommer med konstruktive legeudspil, der kan bringe dem ind i og fastholde legen (fælles vedvarende tænkning), og som kan skærpe børnenes blik for hinandens ressourcer -hvad kan vi sammen.

Børnenes leg bidrager til at børnene får erfaringer med konflikthåndtering, samarbejde, udfoldelse, erkendelse, tolerance, mod, selvregulering, behovsudsættelse og bevidsthed om sociale spilleregler. Vi støtter gennem dialog børnenes refleksion over de sociale erfaringer, børnene får gennem deres leg. Der planlægges aktiviteter med fokus på socialiseringsprocessen, for eksempel spil, hvor børnene lærer at overholde fælles regler, vente på tur etc.

Viften arbejder i dagligdagen med udgangspunkt i Mary-fondens Fri for Mobberi, suppleret med bl.a. Trin For Trin med henblik på en udvidet dialog om grundfølelser og empati.

Gennem dialog med forældrene får vi suppleret vores viden, om barnets situation her og nu, som kan bidrage til et helhedsorienteret billede af barnets aktuelle behov og interesser.

Kommunikation og sprog

Sprog og kommunikation er først og fremmest et middel til social interaktion, men samtidig er sproget også et middel til refleksion, erfaringsdannelse, forståelse og erkendelse. Sproget er et centralt element i barnets forståelse af sig selv og sin omverden, og sprog og kommunikation er et centralt element i barnets muligheder for at være en del af sociale relationer. I Viften ønsker vi at støtte børnene i alle aspekter af sprog og kommunikation. Børn kommunikerer verbalt, nonverbalt og før-sprogligt, ligesom før-skriftligheden får plads i takt med barnets alder. Børnenes sprog udvikles primært i fællesskab med andre, og i Viften er det fælles sprog centralt i etableringen og udviklingen af meningsfulde og udviklende fællesskaber.

I Klynge G, som Viften er en del af, er "Fælles Vedvarende Tænkning" i fokus i vores generelle kommunikation. Vi tager udgangspunkt i det forhold, at børn primært lærer gennem aktiv deltagelse, og at børn lærer sprog i alle kontekster. Sprog og kommunikation indgår således i alle aspekter af Viftens læreplan – selv om sproget kan betragtes som et selvstændigt område med tilhørende indhold, så lever og vokser sproget gennem de sammenhænge børnene, deres forældre og de fagprofessionelle kommunikerer i. Det betyder, at de fagprofessionelle skal tilbyde børnene samtaler, som kan støtte, inspirere og udbygge børnenes forståelse af dem selv og den verden, de lever i – og de lege og aktiviteter, de er en del af.

"Fælles Vedvarende Tænkning" kan med dette udgangspunkt beskrives som:
"Regelmæssige og længerevarende interaktioner (med børnene), hvor vores fokus er de kognitive og emotionelle dimensioner som er sprogligt stimulerende for barnet."
Den fagprofessionelle kan genne sit nærvær og sin viden om børnenes interesser "tænde" børnenes nysgerrighed og motivation, så en udvidet dialog og undersøgelse kan udvikle børnenes sproglige, intellektuelle og kognitive horisont. Disse interaktioner kan ske under leg, hvor de voksne kan inspirere til italesættelse og udvikling af lege og legerelationer. De kan også foregå i situationer, hvor et eller flere børn udtrykker undren eller refleksion over noget som kunne danne baggrund for en dialog.

Vi griber børnenes input, og gennem dialog udvikler vi forståelsen af det aktuelle input med udgangspunkt i børnenes egne tanker. Det kræver, at vi lader børnene komme til orde og hjælper dem med at sætte ord på egne tanker. Vi hjælper børnene med at sætte ord på deres refleksioner, og vi vurderer om børnene har behov for nye input for at udvide deres forståelse.

For at udvikle en systematisk praksis omkring "fælles vedvarende tænkning" har vi i Viften taget udgangspunkt i tilbagevendende situationer og lege, hvor vi har været særlig opmærksomme på netop dette fokuspunkt:

Måltidet (især i vuggestuen), "køkkenleg", "sygehusleg", små grupper omkring LEGO og omkring undersøgende situationer i skoven. Vi har derpå udvidet praksis, så den også kan foregå i situationer, hvor barnet/børnene viser en undren eller refleksion over noget. Vi har primært dokumenteret gennem praksisfortællinger, hvoraf nogle er blevet delt på personalemøder til inspiration og fælles refleksion. Vi har på denne måde sikret os, at "fælles vedvarende tænkning" er – og i fremtiden vil forblive – en del af Viftens pædagogiske praksis.

Kommunikation og sprog i Viftens dagligdag:

Gennem nærvær og tilgængelighed stiller de fagprofessionelle sig til rådighed for dialog og italesættelse, når behovet opstår.

Vi anvender understøttende sprogstrategier i vores dialog med børnene - for eksempel ved at anvende åbne spørgsmål, som inviterer børnene til selv at udfolde deres sproglighed. Fælles vedvarende tænkning er ligeledes et vigtigt element i dialogen med børnene

Vi er tydelige i vores kommunikation og vores intentioner i situationen: I stedet for at sige: "hov, hvorfor ligger din trøje der?" er vi tydelige omkring vores intention ved at sige: "jeg vil gerne have, at du lægger din trøje på plads"

Vi opfordrer børnene til at benytte anerkende kommunikation, eksempelvis at udtrykke egne følelser frem for dømmende beskrivelse af den der har vakt de svære følelser. Gennem anerkendende kommunikation støtter og udvider vi børnenes egen kommunikation. Ligeledes opfordrer børnene til at lytte til hinanden, så unødige misforståelser undgås.

Vi giver børnene tid til at udtrykke sig, og gennem nærvær og tilskyndelse til dialog udvider vi børnenes muligheder for at udvikle deres sproglige og kommunikative evner.

Vi udfordrer børnene til at være tydelige i deres kommunikation. Hvis et barn for eksempel siger "Jeg savner min mor", forsøger vi, ud over at anerkende savnet, at spørge ind til hvorfor barnet netop nu savner sin mor, og f.eks. kunne der ligge en aktuel situation, for eksempel en mislykket legesituation, bag. På denne måde får barnet hjælp til at formulere sit aktuelle behov. Vi støtter børnene med at sætte ord på følelser, grænser og behov.

Vi tilbyder børnene muligheder for at udvide deres begrebsverden og omverdensforståelse, for eksempel via præciserende dialog: "Se, det er en fugl." "Ja, hvilken fugl tror du, det er?"

Vi udvider også børnenes sprogbevidsthed gennem leg med sproget - rim, remser, fantasi historier, sprogligt fjollereri etc.

Vi udfordrer børnene til logisk tænkning: hvorfor skal vi vente på grønt lys, før vi går over vejen?

Vi introducerer matematisk sproglighed: tal, mængder, størrelser, regneteknik.

Vi benytter os af tegn, farvekoder, piktogrammer og skiltning i vores hverdag og giver derigennem børnene et indblik i, den kommunikative betydning af disse elementer.

Krop, sanser og bevægelse

Kroppen - sanser, bevægelse og kropsbevidsthed - er centralt i Viftens læringsrum. Vores erfaring har vist os, hvorledes fokus på børns kropslighed danner basis for de grundlæggende oplevelser og erfaringer, barnet bygger videre på i sin læring – kropslig opmærksomhed og mestring samt automatisering af bevægelsesmønstre er vigtige forudsætninger for udvikling, allerede tidligt i barnets liv. Desuden er bevægelsesglæde ikke blot et middel til læring - bevægelsesglæde er en kvalitet i sig selv. For at skabe optimale forudsætninger for barnets udfoldelse af sine potentialer, er udformningen af læringsrum, hvor der både er plads til fin- og grovmotoriks lege nødvendige.

Krop, sanser og bevægelse i Viftens dagligdag:

Fra det øjeblik man træder ind i Viften, er de fysiske rammer og det understøttende læringsmiljø indrettet således at barnet bliver stimuleret til at bevæge sig, at bruge sin og sine sanser. Der er synlige muligheder for at udfordre krop og sanser i det fysiske læringsmiljø, idet Viften er indrettet med muligheder for at klatre, løbe, cykle, danse, tegne, male etc.

Vi de fagprofessionelle viser bevægelsesglæde for at skabe bevægelsesglæde bl.a. ved at igangsætte aktiviteter, der introducerer børnene til sensomotoriske oplevelser og erfaringer, f.eks. når børnene oplever, at det føles forskelligt, når andre "pensler" huden og når man gør det selv.

Vi inspirerer og støtter barnets behov for at udforske sine sanser og sin kropsbevidsthed.

Vi skaber den fornødne tid, så det enkelte barn kan lære at mestre grundbevægelser, indtil de er automatiserede. På denne måde skabes basis for barnets muligheder for at udfordres og udfordre sig selv til at nå nye mål.

Natur, udeliv og science

Naturen udgør et basalt vilkår, som Viftens børn i større eller mindre udstrækning er underlagt. Naturen er samtidig et unikt læringsrum, som tilbyder komplekse udviklingsmuligheder både indeholdende sansemæssige, motoriske, innovative, udforskende og færdighedsmæssige elementer. I Viften bygger vi på en bred opfattelse af natur - indbefattet for eksempel vekslende årstider/vejr, naturområder, dyr, planter, luft, vand etc.

Natur, udeliv og science i Viftens dagligdag:

Vi tager udgangspunkt i børnenes nysgerrighed, og vi giver dem mulighed for egne sansninger og erfaringer.

Vores tilgang er således undersøgelsesbaseret, fordi børnenes egen nysgerrighed og undersøgelsestrang er en central drivkraft for børn i deres motivation for at forstå deres verden. Når vi giver børnene muligheder for at undersøge og fordybe sig i forhold og fænomener i deres verden, understøtter vi også børnenes muligheder for selv aktivt at tilegne sig viden og erfaringer – i fællesskab med andre børn og med de fagprofessionelle.

Det gør vi primært ved at skabe adgang til oplevelser med og i naturen. Vi mærker vejret, leger med vand osv.

Vi skaber muligheder for børnenes umiddelbare glæde ved f.eks. at hoppe i vandpytter, lave sandkager, passe smådyr osv., fordi oplevelsesglæde er en kvalitet i sig selv, og fordi glæde er det perfekte grundlag at bygge udvikling og læring på. Vi italesætter børnenes oplevelser og skaber plads, tid og rum for fordybelse og udforskning. Vi kigger på smådyr og planter, tager på ture og læser bøger om natur.

I vuggestuen er det primært legepladsen og nærområdet, der er lokationen for udforskning af naturen. Er det f. eks. regnvejr, sikrer vi at børnene kommer ud for at mærke regnen. Men vuggestuen tager også naturen "med ind" for nærmere undersøgelse. Det kunne f.eks. være børnenes interesse for sten, som blev genstand for mere fordybende undersøgelse: Former, farver, kan de trille, størrelser etc. Et sådant forløb tilrettelægges, så børnenes interesser følges og kan derfor "skifte retning" undervejs (f.eks. fra sten til sand, til vådt sand, til vådt mel, til dej, til bagning...)

I børnehaven tilbyder vores bus, Globussen, en unik mulighed for at udforske flere aspekter af naturen, således at skov og strand bliver en velkendt del af børnenes erfaringsverden. Skov og strand er ikke et læringsrum som er tilrettelagt og udformet til børnene. Derfor udfordres børnenes opmærksomhed omkring risici og omkring hvordan man kan færdes i naturen med tryghed, nysgerrighed og glæde.

De fagprofessionelle støtter børnene i at blive fortrolige med naturen, og børnene bliver særligt opmærksomme på, hvordan andre børn løser de udfordringer, naturen byder på, så de kan lære af hinanden. Desuden skabes erfaringer hos barnet om, hvordan de indgår i en relation til naturen: hvad sker der med min krop, når det regner - hvad sker der med en snegl, når jeg træder på den etc. Dette støttes af os gennem dialog og fælles vedvarende tænkning.

Naturen tilbyder muligheder, som inviterer til innovation, undersøgelse og kreativitet: hvad kan man med en pind - hvordan bygger vi en hule - hvordan ser en snegl ud, og har den en mund etc. Vi inviterer til fordybelse og dialog, og børnene bidrager til fællesskabet med ideer og undren. Eksempelvis kan et barn der tisser i en kold skov undre sig over, at det "ryger" – dette kan give anledning til en dialog omkring vands forskellige tilstande (is, væske og damp), hvilket igen kan føre til en snak om skyer, regn etc.

Vi sikrer at der findes planter på vores legeplads, som man kan se vokse, blomstre etc. Samtidig sikrer vi at der findes spiselige planter som børnene kan smage på. Dette kan medvirke til en forforståelse hos børnene om, hvor maden kommer fra, frugters modningsprocesser etc.

Naturen og bevidstheden trækkes også inden døre. Eksempelvis taler vi ved måltidet om, hvor maden kommer fra: fisken er fanget i vand, køen bliver til kødsovs, kartoflerne er gravet op af jorden etc.

Bæredygtighed og miljøbevidsthed introduceres også, f.eks. gennem affaldsindsamling og dialog om, hvad affald i naturen betyder for dyre- og planteliv. Børnene opfordres til at tage medansvar for naturen ved at samle deres efterladenskaber op - og ved at fjerne det, andre har "glemt" at tage med sig.

Kultur, æstetik og fællesskab

Kultur kan forstås i snæver forstand som æstetiske, kreative og sanselige oplevelser og aktiviteter, som knytter sig til f.eks. musik, billedkunst, teater etc. Det kan også forstås i en bredere forstand som fællesskabsbaserede vaner og traditioner – f.eks. hvordan spiser vi sammen eller hvilke festdage fejrer vi. Begge betydninger af ordet manifesterer sig i Viftens fællesskaber. Kultur forstået som æstetisk, kreativ kraft ses i Viften som kultur for, med og af børn - det vil sige som såvel oplevelser man får som oplevelser man er med til at skabe.

Det kulturelle grundlag i Viften bygger på opbygningen af et fællesskab, som anerkender og respekterer forskellighed. Vi skaber en hverdag med rutiner og traditioner, som giver børnene mulighed for at se sig selv, samtidig med at de kan se sig selv som en del af et mangfoldigt fællesskab. I praksis betyder dette blandt andet, at vi til en hver tid tilrettelægger hverdagen ud fra den aktuelle børnegruppe og den variation af forskellige familier, der repræsenteres i Viften.

Kultur, æstetik og fællesskab i Viftens dagligdag:

Vi de fagprofessionelle agerer gode eksempler ved at møde børn og forældre i en ligeværdig dialog med en nysgerrig og udvekslende tone.

Vi skaber muligheder for at børnene gør sig erfaringer med deres egne og andres kulturelle baggrunde, værdier og traditioner, ved i fællesskab at undersøge og inddrage børnenes interesser og udvikle lege derfra.

Vi forholder os åbent til kulturelle forskelligheder og ser disse som en ressource i den pædagogiske praksis.

Vi følger børnenes spor, så vi er i stand til at møde børnenes kreative og æstetiske interesser, der hvor de er i den aktuelle situation.

Vi demonstrerer glæden ved at skabe ved at "gå forrest": synge/spille for/med børnene, fortælle historier, lave billeder etc.

I hverdagen faciliterer vi sanselige og æstetiske oplevelser ved at gå på museum, se teater, høre musik etc.

Vi støtter børnenes egen kreativitet og glæde ved at udtrykke sig i en æstetisk ramme, dels gennem at danse og synge sammen, lytte til børnenes historier, og dels ved at stille materialer til rådighed, så børnene kan skabe deres egen "kunst".

Mange af børnenes lege er også kulturelle udtryk. En rolleleg, hvad enten den manifesterer sig som brandstation, far-mor-børn eller en togbane, er en æstetisering af den virkelighed, der omgiver eller optager børnene.

Derfor skaber vi i Viften rum i rummene, hvor en børnegruppe har mulighed for at fordybe sig i en rolleleg, og hvor der er tilstrækkeligt med legetøj/effekter til at rollelegen kan effektueres. Vi de fagprofessionelle stiller sig ligeledes til rådighed med støtte og evt. inspiration til, hvordan legen kan foregå på en måde, så ingen føler sig ekskluderet af det aktuelle fællesskab.

Evalueringens kultur

For at sikre at vi når de mål vi sætter os i den styrkede pædagogiske læreplan, har vi i Viften en hensigtsmæssig og udviklende evalueringens kultur. Denne kultur bygger på objektiverbare metoder – det vil sige at Viftens praksis dokumenteres gennem metoder, som bygger på systematisering af mål, metoder/handlinger, observationer og evaluering.

I Viften har vi valgt at benytte os af SMTTE-modellen som primær dokumentationsform. For at sikre at de mål vi opstiller er klare, forståelige og hensigtsmæssige, benytter vi SMART mål. Observationer, som knytter sig til den enkelte SMTTE, skriftliggøres gennem praksisfortællinger og suppleres efter behov med video, billeder osv.

Ved etablering af denne evalueringens kultur sikres tillige at der foreligger materiale til evaluering af den samlede pædagogisk læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år.

I praksis foretages der dog både på ledelsesniveau og på personaleniveau en løbende evaluering, idet SMTTE-modellen er en dynamisk model som efter behov kan ændres, nuanceres og tilpasses.

På stue-, pædagog- og personalemøder sikres det, at det fornødne planlægnings- og evalueringens materiale udarbejdes, således at kvaliteten og udviklingen i det pædagogiske arbejde kan sikres, udvikles og styrkes.

Det er vores opfattelse, at i jo højere grad den daglige praksis udføres med den her nævnte inddragelse af refleksion og dokumentation, desto mere oplagt og selvindlysende bliver evalueringens af den samlede læreplan.

I forbindelse med evaluering af den samlede pædagogisk læreplan, inddrages den dokumentation der er indsamlet op til evalueringens. På den baggrund gennemgås læreplanen, og evaluering, tilretning og opstilling af nye mål gennemføres.

Vi har besluttet at benytte EVA-instituttets materiale til selvevaluering for at sikre at Viften overholder de krav, som loven stiller til dokumentation og evaluering af den pædagogiske kvalitet.

I Viften forsætter vi med at arbejde med på Klyngens fælles fokuspunkter:

- Legepladsen som læringsrum. Vores mål er fortsat at videreudvikle og evaluere legepladsen med henblik på Rum og Læring samt opkvalificere legen.
- Sprog: "Fælles Vedvarende Tænkning".